

# TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 27. septembra 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 115.

Ing. Teržan, Beograd:

## Naša hmeljska marka.

Naši hmeljarji se še gotovo spominjajo časopisne debate o signiranju našega hmelja. Organizacije, tako producentov kot trgovcev, so se izrazile proti signiranju hmelja.

Kmetijsko ministrstvo se je zadnja leta dokaj živahno interesiralo za hmeljarsko vprašanje. Hotelo je in skušalo podvzeti korake, soglasno s postoječimi organizacijami, zaboljšanje pridelka, za pravilno sušenje in konzerviranje in predvsem za boljše plasiranje našega hmelja na svetovnem trgu. Preko ministrstva zunanjih zadev so bili naprošeni vsi naši konzulati, da v dotičnih državah delajo propagando za naš hmelj. Informativne članke o našem hmeljarstvu so prinašali časopisi v Španiji, Belgiji, Angliji in Holandiji.

Naš generalni konzulat v Anversu izvešča med drugim, da je na belgijskem trgu letos prvič prispel naš hmelj pod našo marko, kar je zasluga naše domače hmeljske trgovine. Pivovarska industrija je bila opozorjena na to našo hmeljsko marko. Hmelj, ki ga je belgijska pivovarska industrija prevzela kot našega, je njim zelo ugajal in bili so s to prvo oficielno našo marko povsem zadovoljni. Do sedaj je prihajal hmelj na belgijski trg povečini pod »češko« marko in pivovarska industrija je tudi najraje kupovala žatečki (L'aoz) hmelj. Sedaj pa, ko so spoznali našo originalno hmeljsko marko, je naš hmelj v Belgiji že klasiran kot eden najboljših produktov te vrste in jo takoj za žatečko vzamejo v poštev. (Comme les brasseurs ont été très satisfaits des qualités livrées on peut dire que les houblons Styrie sont définitivement classés en Belgique...) Tu se nam odpirajo vrata za direktne trgovske zveze z belgijsko pivovarsko industrijo.

Ena največjih hmeljskih firm je: magasins de transit est la firma Veuve Lois van der Aa et fils, rue Samers 18.

Naša trgovska agencija v Mančestru izvešča preko našega poslanstva v Londonu, da je ista priredila veliko reklamo za naš hmelj in podvzela korake za plasiranje našega hmelja na angleškem trgu, ki zalaga Dansko, Holandijo, Švedsko, svoje dominione itd. Vse firme, ki se bavijo s hmeljarsko trgovino, je naša agencija obiskala, predložila vzorce, informirala cene in pretresala možnost naše direktne zveze s temi firmami.

Na podlagi dosedanjih obiskov in informacij je prišla naša trgovska agencija do prepričanja, da lahko mi z našim hmeljem v precejšnji meri zadovoljimo angleški trg. Šef te agencije je letos spomladi osebno obiskal hmeljarske zadruge v Vojvodini in Savinjski dolini (14. julija v Zalcu!), dal točne informacije vodečim krogom, kaj je potreba storiti, da se navežejo direktni stiki z Angleško.

Sedaj pa se naša agencija pritožuje, da je dobra volja, ki so jo pokazali pri obisku šefa dotični hmeljarski krogi, ostala samo pri besedi. Niti eno od teh podjetij ni odgovorilo agenciji niti na pisma, niti na brzojave, niti poslalo vzorce itd. Pravi, da je velika težkoča v tem, ker ta naša podjetja, ki jih je obiskal šef agencije in se z njimi dogovoril, niso prikladna za poslovne zveze z Angleško, niti nimajo organizirano pisarniško osebo itd.

Vse naše hmeljarstvo je do danes odvisno od izvoza našega hmelja v Žatec in Nürnberg. Dosedaj vlada praksa, da mora kupec priti k nam domov, da sam na licu mesta kupi hmelj in ga sam eksportira. Vse to Angleški ni potreba, ker ji Žatec in Nürnberg nudi točno popisano in prepirano blago po njihovi želji.

Tu je Ahilova peta našega hmeljarstva. Nimamo domače trgovine za eksport hmelja. V interesu naše proizvodnje je, da z vsemi sredstvi podpiramo razvitek naše domače hmeljske trgovine, ker edino v tem je naša rešitev, da postanemo neodvisni od varuštva nürnberških in žateških hmeljskih prekupecev, ki nas kolikor mogoče izkoriščajo. Dosedanja praksa, da se tem prekupcem dajo vse mogoče olajšave, domačo trgovino se pa zanemarija, oziroma se ji dela še težkoče, je zelo pogrešna in lahko ima težke posledice za naše gospodarstvo, ki je v velikem, posebno v mariborski oblasti, odvisno od hmelja. Na to je potrebno opozoriti tudi Narodno banko, da po vzoru za trgovino z opijem v Južni Srbiji, dá tudi za trgovino in eksport hmelja večje kredite po nizkih obrestih (6%), da se na ta način omogoči domači trgovini večji razmah in procvit.

## Slovenski obrtniki in Obrtna banka kr. SHS.

V nedeljo, dne 23. septembra t. l. se je vršil v zborničnih prostorih sedanjih obrtnikov, na katerem je postal glavni direktor centrale Obrtne banke kr. SHS g. Milan Dragič obširno poročilo o dosedanjem delovanju tega zavoda. Po izčrpnih debatih, katere so se udeležili skoro vsi navzoči, ki so v svojih izjavah poudarjali nujno potrebo po takojšnji ustanovitvi bančne podružnice v Ljubljani, se je soglasno sklenila naslednja

### resolucija:

Pogoji, ki jih stavlja uprava Znanstvene banke za takojšnjo ustanovitev podružnice v Ljubljani, so za obrtništvo v Sloveniji nesprejemljivi. Slovensko obrtništvo pozdravlja delovanje tega obrtniškega denarnega zavoda — ne strinja pa se s sedanjim načinom kreditiranja Slovenije.

Kreditne razmere v Sloveniji so povsem drugačne, kakor pa v južnih pokrajinah naše države. Obrtništvo teh pokrajin črpa kredit, ker pomenja obrestna mera 10% za njega veliko ugodnost z ozirom na dejstvo, da mora plačevati v drugih denarnih zavodih znatno višje obresti.

Slovensko obrtništvo ne črpa kreditov pri Znanstveni banki iz razloga, ker mu ne odgovarjajo zakonski predpisi glede izpolnjevanja menic, ker se ne more posluževati pri njej tekočega računa in ker je zvezano kreditiranje potom centrale z mnogimi neprijetnostmi. Radi tega tudi ne drži domneva, da slovensko obrtništvo ne kaže dovolj interesa za banko.

Obrtništvo se z ozirom na to ne more vezati za ustanovitev podružnice v Ljubljani na pogoj, da predhodno plasira 2—3.000.000 Din in bo uspešno poslovanje Slovenije z banko možno le tedaj, če se ustanovi, brez posebnih pogojev, takoj podružnica v Ljubljani.

Zakon o Znanstveni banki določa, da

se po vrstnem redu ustanovljajo podružnice ter da se kot prva ustanovi v Ljubljani. Obrtništvo ne more preko te zakonske določbe, vsled česar prosi upravni odbor, da brez predhodnega plasiranja kreditov ustanovi takoj to podružnico.

Glede znižanja obrestne mere prosi obrtništvo, da se ista čimprej zniža na 8%.

Če bi pa upravni odbor iz finančno tehničnih ozirov ne mogel takoj ugoditi tej želji slovenskega obrtništva, naj prepusti kreditiranje Slovenije enemu izmed tukajšnjih denarnih zavodov — Kreditnemu društvu Mestne hranilnice odnosno Obrtni banki. Kreditiranje posameznikov bo vršil v zmislu pravil in zakona Znanstvene banke svoječasno izvoljeni poslovni odbor in zato ne obstoja nikaka nevarnost, da bi bili pri tem ogroženi odnosno oškodovani interesi banke.

Obrtništvo apelira ponovno na uvidenost upravnega odbora in prosi, da v svojem in slovenskega obrtništva interesu pristopi takoj k ustanovitvi podružnice v Ljubljani.

## NOVI OBRAZCI V POŠTNO-ČEKOVNEM PROMETU.

Poštna hranilnica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev začne izdajati s 1. oktobrom t. l. nove obrazce za čekovni promet in sicer nove čeke, ki bodo nadomestovali dosedanje naloge za izplačilo in blagajniške čeke, in nove čekovne nakaznice. Ti novi obrazci se bodo izdajali od 1. oktobra t. l. dalje predvsem imetnikom čekovnega računa, ki bodo po tem dnevu na novo pristopili k čekovnemu prometu. Ostalim imetnikom čekovnega računa pa bo poštna hranilnica izdala nove obrazce šele tedaj, ko jim poidejo stari obrazci, ki ostanejo veljavni in se lahko porabijo še do 30. septembra 1929 (prihodnjega leta). Imetniki čekovnega računa naj torej ne vračajo teh starih obrazcev poštni hranilnici, ampak naj jih dalje uporabljajo, dokler jim ne poide zaloga. Vsak imetnik čekovnega računa bo z novimi obrazci prejel tudi tiskana navodila, kako se ti obrazci uporabljajo.

\* \* \*

## IZVOZ JABOLK V NEMČIJO.

Nemška tvrdka A. Stahl Ww — Friedberg i. H. (Kartoffel-, Obst- und Landesprodukten - Grosshandlung) želi vzpostaviti direktne poslovne zveze z našo državo in se je vsled tega obrnila na naše ministrstvo trgovine in industrije, da ji pošlje podatke o prvorazrednih tvrdkah, ki se bavijo z izvozom jabolka za izdelovanje mošta (Saure Most-äpfel). Pred vojno je izvažala ta tvrdka mnogo takega blaga iz naše države in se vsled tega na tvrdko opozarjajo vsi naši izvozniki jabolk.

## Ljubljanska borza.

| Tečaj 26. septembra 1928.    | Povpraševanje Din | Ponudba Din |
|------------------------------|-------------------|-------------|
| <b>DEVIZE:</b>               |                   |             |
| Amsterdam 1 h. gold. . . . . | —                 | 22.8450     |
| Berlin 1 M. . . . .          | 13.5650           | 13.5950     |
| Bruselj 1 belga . . . . .    | —                 | 7.9180      |
| Budimpešta 1 pengő . . . . . | —                 | 9.9290      |
| Curih 100 fr. . . . .        | 1094.10           | 1097.10     |
| Dunaj 1 šilling . . . . .    | 8.0040            | 8.0340      |
| London 1 funt . . . . .      | —                 | 276.20      |
| Newyork 1 dolar . . . . .    | —                 | 56.9550     |
| Paris 100 fr. . . . .        | —                 | 222.50      |
| Praga 100 kron . . . . .     | 168.37            | 169.17      |
| Trst 100 lir . . . . .       | —                 | 297.78      |

Dr. Jos. Pretnar.

## Reorganizacija obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva.

(Nadaljevanje.)

### 3. Uprava.

Glavna nosilca uprave obrtnega in trgovskega nadaljevalnega šolstva naj bi bila krajevni šolski odbor in oblastni svet za obrtne in trgovske nadaljevalne šole, slednji obenem kot I. instanca šolske oblasti. Nadzorna oblast in šolska oblast II. stopnje za okoliš oblasti bi bil veliki župan, dočim bi ministrstvo trgovine in industrije vršilo vrhovno nadzorstvo.

Dosedanji način upravljanja obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol je bil preslabokrven, brez potrebne iniciativnosti. Uspevanje vsake šole je bilo odvisno v največji meri od požrtvovalnosti in delavnosti učitelstva in upravnika. Krajevni šolski odbori so kazali vse premalo živahnosti. A dosti je niti niso mogli, ker je bil njihov delokrog omejen. Šolski inšpektor odnosno veliki župan pa ob premalem zanimanju ministrstva trgovine in industrije — vsaj za naše šole v Sloveniji — nista mogla storiti dosti. Preveč nam govori dejstvo, da šolski inšpektor po prevratu sploh ni imel na razpolago denarja za inšpekcije šol. Pouk se je vršil brez nadzorstva in šolstvo se je zato lahko razvijalo divje, brez kontrole in brez smernic, povsem po volji in okusu poedinih učnih moči in šolskih upraviteljev.

Treba je predvsem, da se napravi red predvsem pri vsakem krajevnem odboru. Krajevni odbor bo deloval bolje in iniciativneje, ako bo imel primeren avtonomni delokrog. Predvsem mora priti vodstvo odborov v najagilnejše roke. Zato naj bo predsednik odbora oni, ki si ga odbor izvoli kot najprimernejšega in najspособnejšega. Samo tak se bo intenzivneje brigal za upravo šole. Od županov se dostikrat ne more zahtevati še intenzivnega dela za šolo, ker so preobloženi z drugimi posli. Predpis, da župan mora biti predsednik odbora, je imel zato le prepogosto za posledice njegovo popolno nedelavnost. Predsednika naj podpira upravitelj šole ali njegov namestnik kot odborov tajnik.

Krajevnomu odboru je prepustiti izbero in imenovanje učiteljev in upravnika proti naknadni odobritvi s strani oblastnega sveta obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol, katero je smatrati za dano, ako ni v treh tednih odklonilne rešitve. Odbor pazi, da je šola opremljena z vsem potrebnim, da se izvršujejo predpisi ter vrši v redu pouk in skrb, da se nedostatki odpravijo. Sestavlja naj letne proračune in obračune ter jih predlaga v odobritev oblastnemu svetu obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol. On zbira in upravlja prispevke za šolo ter poravnava honorarje učitelstva in druge stroške. Skrbeti mora za sezname vajencev ter vzdrževati zvezo med šolo in obrtništvom. On poroča in stavi iniciativne predloge oblastnemu svetu obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol.

Člani odbora so: zastopnik oblastnega odbora, državne šolske oblasti, občine, Zbornice TOI, upravitelj šole in po 1 zastopnik prispevajočih lokalnih obrtnih in trgovskih korporacij, največ 3, če pa prispevajo nad po-



lovico vzdrževalnih stroškov, še za dva več.

Za naše razmere novo ustanovo bi bil oblastni svet za obrtne in trgovske nadaljevalne šole. Ta naj bi bil za celo oblast I. stopnje. Odločal bi v vseh stvareh, ki niso prenešene na krajevne šolske odbore, ali ki niso pridržane višji šolski oblasti. Dejanjsko naj bi bila v tem svetu koncentrirana uprava, skrbstvo in nadzorstvo za vse šole dotične oblasti. Oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol naj bi bil ognjišče strokovno-nadaljevalne šolske politike.

Osobito bi imel oblastni svet skrbeti za tako ureditev strokovnega nadaljevalnega šolstva, ki bi odgovarjala razmeram gospodarstva in potrebam naprednega, modernega strokovnega pouka. V okviru obstoječih predpisov naj bi izdeloval ali odobral učne načrte in pravilnike za šole poedinih panog, skrbel za učila in učne pripomočke in posvečal pažnjo izobrazbi učiteljskega strokovni pouk. Odločal naj bi o ustanovitvi, reorganizaciji in ukinitvi šol, začetku in sklepu šolskega leta o času pouka. Oblastni svet obrtnih in nadaljevalnih šol bi pregledoval in odobral proračune in obračune ter zbiral, upravljal in razdeljeval prispevke oblasti skupščine, Zbornice TOI, države, in fonda iz denarnih glob in ostale prispevke, ki bi ne bili že vnaprej namenjeni za kako določeno šolo. Nadzoroval bi poslovanje krajevnih odborov ter sklepal o predlogih, ki bi jih stavljal inšpektor šol, krajevni odbori ali učiteljsko. Sestavljal bi lasten proračun, ki bi se kril iz fonda za strokovno šolstvo, imenoval bi potrebne uradnike. Poslovanje bi si uredil s posebnim poslovnikom.

Del poslova svojega delokroga bi mogel prepustiti plenumu Oblastnega sveta, predsedniku ali pa tudi posebnemu izvršilnemu odboru, ki bi obstojal iz predsednika, inšpektorja za strokovne nadaljevalne šole in štirih članov, ki bi jih izvolil iz svoje srede plenum.

Oblastni svet obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol bi sestavljali: veliki župan ali njegov namestnik, inšpektor za strokovne šole, trije zastopniki oblastnega odbora, trije zastopniki Zbornice TOI, zastopnik obrtniškega, ki bi ga imenovala Zveza obrtnih združenj, zastopnik trgovskega, ki bi ga imenovala Zveza trgovskih gremijev, zastopnik Udruženja učiteljskega strokovnih nadaljevalnih šol in en zastopnik iz kroga obrtnega delavstva, ki bi ga imenovala Delavska zbornica.

Funkcijska doba članov Oblastnega sveta obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol bi znašala tri leta, njih posebni bi bil časten, morebitne stroške dopotovanja bi nosila za vsakega zastopnika korporacija, ki ga je imenovala.

Navedeni način sestave Oblastnega sveta obrtnih in trgovskih nadaljevalnih šol bi omogočal paritetni vpliv vseh merodajnih faktorjev in plodno delo sveta, ker bi sestojal tako iz zastopnikov državne šolske oblasti in oblastne samouprave kakor tudi iz reprezentantov trgovine, obrta in industrije, ki dobro poznajo potrebe gospodarstva, ter iz zastopnika učiteljskega in obrtnega delavstva, da bi se vedno čul tudi glas šolnikov in delavskega stanu.

(Konec sledi.)

## POLOŽAJ AVSTRIJSKE INDUSTRIJE.

Zaposlenost v posameznih panogah avstrijske industrije je ugodna. To kaže tudi stalno nazadovanje brezposelnosti. Zlasti dober je položaj v raznih panogah kovinske industrije, v gotovih strojnih tovarnah, v električni in les predelovalni industriji ter v izdelovanju sladkornega blaga. Sezijska je tudi rastoča zaposlenost konfekcijske industrije in konfekcijske obrli.

**Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!**

## S. D. Aleksander o jugoslovanski industriji.

Predsednik zveze industrijev v Zagrebu S. D. Aleksander podaja o posameznih panogah naše industrije sledeči pregled:

Kot agrarna država s temu odgovarjajočo industrijo smo imeli v preteklih dveh letih težave na dvojno stran. Surovin si nismo mogli lahko nabaviti, nakupna moč prebivalstva, zlasti kmečkega, je bila močno oslABLJENA, in konsum doma je zelo nazadoval. Eksport, ki je v prvi vrsti v zvezi z našo agrarno produkcijo, je vsled tega izkazal močno reducirane številke, import se je pa dvignil, tako da je postala naša trgovska bilanca razmeroma pasivna. Industrijski izdelki, ki hranijo našo trgovsko bilanco s ca 50%, niso mogli pasivnosti izenačiti. Pač pa moremo ugotoviti razveseliliv moment v prvi polovici tekočega leta, da je bila namreč višja inportna številka deloma posledica večjega uvoza strojev in aparatov itd. V prvi polovici leta 1927 smo nakupili strojev in aparatov za 157 milijonov dinarjev, v letošnji prvi polovici za 229 milijonov, kovinskega blaga za 143 in 157, tračnic za 30 in 130, transportnega materiala za 77 in 103, električnih naprav za 61 in 70 milijonov, skupno v prvi lanskii polovici za 468 milijonov dinarjev, letos pa za 689 milijonov, torej letos za 47% več. Vse to je služilo tehniški izpopolnitvi in racionalizaciji naše industrije ter izgradbi našega železniškega omrežja oziroma izpopolnitvi vozilnega materiala.

Novih industrij smo v zadnjih letih malo ustanovili, pač pa smo obrnili glavno pozornost na to, da smo že obstoječe industrije izgradili in tehniško izpopolnili, da pri eksportu lahko konkuriramo z inozemskimi trgi.

Tekstilna industrija se je dobro razvila; obstojijo primerno velike naprave in je računati z nadaljnimi novimi ustanovitvami.

## Naš uvoz v mesecu juliju 1928.

Po podatkih generalne direkcije carin znaša naš uvoz v mesecu juliju t. l. 137.728 ton v vrednosti 619.509.544 dinarjev, medtem ko je znašal za ta mesec minulega leta 109.563 ton v vrednosti 537.565.740 Din. Iz tega je razvidno, da je naš uvoz porasel v mesecu juliju 1928 napram istemu mesecu v preteklem letu za 28.165 ton ali za 25-71% v vrednosti, 81.943.804 Din ali 15-25%.

Ako primerjamo važnejše predmete našega uvoza v mesecu juliju t. l. z uvozom teh predmetov v juliju minulega leta, vidimo, da je v mesecu juliju t. l. najbolj narasel uvoz železniškega materiala (več 9.142 ton v vrednosti 27-5 milijonov Din). Nadalje je narasel uvoz surovega bombaža za 267 ton v vrednosti 8-7 milijonov Din, kož domačih živali za 197 ton v vrednosti 6-6 milijonov Din, riža za 1.774 ton v vrednosti 6-5 milijonov Din itd.

Na drugi strani pa opazimo, da je v mesecu juliju t. l. padel uvoz bombaževih tkanin za 229 ton v vrednosti 15-6 milijonov Din, a uvoz volnenih tkanin za 39 ton v vrednosti 4-8 milijonov Din. Znatno je padel tudi uvoz bombaževega prediva in sicer za 86 ton v vrednosti 4-2 milijona Din.

Za prvih 7 mesecev t. l. znaša naš uvoz 850.376 ton v vrednosti 4 milijarde 441.849.226 Din, medtem ko je znašal za isto razdobje v minulem letu 672.177 ton v vrednosti 3.913.250-77 dinarjev. Porast znaša torej za prvih sedem mesecev tega leta po količini 178.199 ton ali 26-51%, a po vrednosti 528.598.347 Din ali 13-51%.

Najvažnejši predmeti našega uvoza v mesecu juliju t. l. so bili sledeči:

|                                 |        |      |       |
|---------------------------------|--------|------|-------|
| Stroji, razne sprave in aparati | 3.355  | 62-3 | 10-06 |
| bombaževe tkanine               | 711    | 48-1 | 7-75  |
| tračnice, železniški material   | 10.111 | 32-5 | 5-25  |
| bombažovo predivo               | 6.771  | 27-5 | 4-43  |
| razni železni predmeti          | 3.324  | 25-3 | 4-08  |
| sirov bombaž                    | 872    | 22-9 | 3-70  |

Lesna industrija se giblje v dobri konjunkturi in hrani primerno naš eksport.

Nasprotno se pa mora mlinska industrija slejkoprej boriti z velikimi težkočami, ker naše obstoječe trgovske pogodbe izvoz otežkočajo.

Sladkorna industrija dela z uspehom.

Industrija špirita se mora boriti s prodajnimi težkočami.

Naša kemična industrija je dobro zoposlena, uporaba umetnih gnojil raste od leta do leta.

Stavbna delavnost se dobro razvija, država in zasebniki jo podpirajo. Stavbna industrija lahko torej svoje izdelke dobro prodaja.

Petrolejska industrija se mora boriti z inozemsko konkurenco.

Pivovarniški industriji je pomagalo suho in toplo vreme zadnjih mesecev.

Usnjena industrija vsled močnega kolebanja na trgu surovega usnja svojih izdelkov ni mogla gladko prodajati.

Premogovna produkcija je bila nekoliko večja kot v isti dobi lanskega leta, dočim izkazuje železni in bakeni rudniki normalno delovanje.

Industrija pri nas še zmeraj ne razpolaga z dolgoročnimi krediti, in tudi obrestna mera še ni primerno regulirana. Ni še predložen zakon za izdajo industrijskih obligacij, ki naj na razmere ugodno vpliva. Realizacija večjega državnega posojila in ureditev poljedelskega kredita bi v naši agrarni deželi tudi na industrijsko produkcijo ugodno vplivali. Tudi se morajo skleniti trgovske pogodbe s Češkoslovaško, Turčijo, Bolgarijo itd., da bomo mogli eksportirati več industrijskih izdelkov.

Dobri letošnji pridelek bo dvignil domači konsum. Z zadoščenjem pa lahko ugotovimo, da je bilo kljub slabim letnim zadnjih dveh let letos manj konkurzorov kot lani, 605 proti 742 v prvi lanskii polovici. Splošno se je torej kupčija gibal v zdravem tiru.

|                                               |         |       |       |
|-----------------------------------------------|---------|-------|-------|
| volnene tkanine                               | 144     | 22-0  | 3-56  |
| premog                                        | 56.631  | 21-6  | 3-48  |
| kava                                          | 865     | 20-8  | 3-35  |
| kože domačih živali                           | 715     | 18-5  | 2-98  |
| riž                                           | 4.055   | 17-5  | 2-83  |
| sladkor                                       | 3.816   | 16-9  | 2-73  |
| prevozna sredstva                             | 680     | 14-7  | 2-37  |
| električni stroji in elektrotehnični predmeti | 472     | 13-8  | 2-23  |
| železo, nepredelano in napol predelano        | 4.843   | 11-2  | 1-81  |
| volneno predivo                               | 128     | 9-3   | 1-51  |
| kamena in morska sol                          | 8.438   | 8-7   | 1-41  |
| železni lim                                   | 2.128   | 7-4   | 1-19  |
| svilene in polsvilene tkanine                 | 13      | 6-9   | 1-12  |
| rastlinska olja                               | 345     | 5-6   | 0-91  |
| železne cevi                                  | 973     | 5-4   | 0-87  |
| vreče                                         | 374     | 5-3   | 0-86  |
| surova nafta                                  | 5.327   | 5-2   | 0-83  |
| tiskarski papir                               | 821     | 4-5   | 0-73  |
| vse ostalo                                    | 27.725  | 185-6 | 29-96 |
| skupaj                                        | 136.728 | 619-5 | 100%  |

Prvih deset najvažnejših predmetov smo uvozili v mesecu juliju iz sledečih tujih držav:

Stroji, razne sprave in aparati: iz Nemčije 946 ton v vrednosti 17-1 milijonov Din ali 27-37%, iz Madžarske 978 ton v vrednosti 16-9 milijonov Din ali 27-10%, iz Anglije 179 ton v vrednosti 8-6 milijonov Din ali 13-83%.

Bombaževe tkanine: iz Češkoslovaške 321 ton v vrednosti 21-1 milijona dinarjev ali 64-87%, iz Italije 203 tone v vrednosti 12-6 milijona Din ali 26-25%, iz Avstrije 85 ton v vrednosti 5-9 milijona Din ali 12-20%.

Železniški material: iz Poljske 3595 ton v vrednosti 12-8 milijona Din ali 39-35%, iz Češkoslovaške 2579 ton v vrednosti 8-9 milijona Din ali 27-40%, iz Madžarske 2811 ton v vrednosti 7 milijonov Din ali 21-59%.

Bombažovo predivo: iz Italije 284 ton v vrednosti 9-8 milijona Din ali 35-52%, iz Češkoslovaške 205 ton v vrednosti 7 milijonov Din ali 25-46%, iz Avstrije 99 ton v vrednosti 5-6 milijona Din ali 20-44%.

Razni železni predmeti: iz Nemčije 1589 ton v vrednosti 9-3 milijona Din ali 36-78%, iz Avstrije 713 ton v vrednosti 8-4 milijona Din ali 33-19%, iz Češkoslovaške 219 ton v vrednosti 11-8%.

Surovi bombaž: iz Zedinjenih držav Severne Amerike 403 tone v vrednosti 12-9 milijona Din ali 56-23%, iz Indije-Anglije 449 ton v vrednosti 9-6 milijona Din ali 42-06%, iz Anglije 20 ton v vrednosti 0-4 milijona Din ali 1-70%.

Volnene tkanine: iz Češkoslovaške 67 ton v vrednosti 10 milijonov Din ali 45-52%, iz Avstrije 38 ton v vrednosti 5-8 milijona Din ali 26-37%, iz Nemčije 18 ton v vrednosti 2-8 milijona Din ali 12-61%.

Premog: iz Anglije 20.793 ton v vrednosti 5-9 milijona Din ali 27-35%, iz Poljske 11.438 ton v vrednosti 5-2 milijona Din ali 23-97%, iz Nemčije 5637 ton v vrednosti 2-9 milijona Din ali 13-31%.

Surova kava: iz Brazilije 729 ton v vrednosti 17-8 milijona dinarjev ali 85-57%, iz Anglije 99 ton v vrednosti 2-2 milijona Din ali 10-41%.

Kože domačih živali: iz Italije 168 ton v vrednosti 2-7 milijona Din ali 14-48%, iz Anglije 113 ton v vrednosti 2-6 milijona Din ali 14-31%, iz Kitajske 46 ton v vrednosti 2-4 milijona dinarjev ali 12-99%.

Naš izvoz za prvih sedmih mesecev t. l. znaša 3.380-8 milijona Din, a uvoz po prednjih podatkih za isto dobo 4.441-8 milijona Din. To znači, da je naša trgovska bilanca za prvih sedem mesecev t. l. pasivna za 1.261 milijonov Din ali za 28-39%.

## Valovanje cen v trgovini na debelo.

Beograjski »Privredni Pregled« objavljaja za navedeno razdobje sledeče indekse številke:

| Doba        | poljedelski produkti | živina in živila | sudje in s. produkti | stavljeni material | kolonijalno blago | industrijski izdelki | cel. indeks napr. 1918 |
|-------------|----------------------|------------------|----------------------|--------------------|-------------------|----------------------|------------------------|
| povpr. 1913 | 100                  | 100              | 100                  | 100                | 100               | 100                  | 100                    |
| jan. 1924   | 2295                 | 2626             | 910                  | 2026               | 1667              | 2118                 | 2034                   |
| povpr. 1925 | 1861                 | 1882             | 1639                 | 2022               | 1462              | 1869                 | 1804                   |
| povpr. 1926 | 1452                 | 1545             | 1308                 | 1821               | 1341              | 1692                 | 1527                   |
| dec. 1926   | 1472                 | 1706             | 1233                 | 1910               | 1321              | 1650                 | 1548                   |
| jan. 1927   | 1607                 | 1612             | 1180                 | 1928               | 1319              | 1656                 | 1550                   |
| febr. 1927  | 1687                 | 1574             | 1180                 | 1938               | 1298              | 1644                 | 1553                   |
| marec 1927  | 1715                 | 1565             | 1180                 | 1868               | 1298              | 1642                 | 1548                   |
| april 1927  | 1710                 | 1594             | 1188                 | 1910               | 1298              | 1652                 | 1548                   |
| maj 1927    | 1798                 | 1624             | 1188                 | 1910               | 1293              | 1648                 | 1557                   |
| junij 1927  | 1733                 | 1469             | 1188                 | 1945               | 1288              | 1648                 | 1545                   |
| julij 1927  | 1671                 | 1511             | 1241                 | 1804               | 1278              | 1630                 | 1522                   |
| avg. 1927   | 1923                 | 1658             | 1325                 | 1801               | 1304              | 1649                 | 1610                   |
| sept. 1927  | 1888                 | 1604             | 1266                 | 1808               | 1291              | 1661                 | 1586                   |
| okt. 1927   | 1862                 | 1681             | 1133                 | 1745               | 1298              | 1678                 | 1566                   |
| nov. 1927   | 1815                 | 1708             | 1132                 | 1745               | 1298              | 1683                 | 1564                   |
| dec. 1927   | 1898                 | 1627             | 1133                 | 1817               | 1296              | 1696                 | 1578                   |
| povpr. 1927 | 1775                 | 1602             | 1178                 | 1851               | 1296              | 1667                 | 1558                   |
| jan. 1928   | 1971                 | 1746             | 1255                 | 1744               | 1292              | 1690                 | 1616                   |
| febr. 1928  | 2102                 | 1618             | 1255                 | 1744               | 1294              | 1663                 | 1613                   |
| marc 1928   | 2135                 | 1575             | 1147                 | 1764               | 1295              | 1682                 | 1600                   |
| april 1928  | 236                  | 1574             | 1147                 | 1719               | 1295              | 1682                 | 1600                   |
| maj 1928    | 2360                 | 1626             | 1119                 | 1585               | 1319              | 1714                 | 1620                   |
| junij 1928  | 2025                 | 1619             | 1119                 | 1568               | 1313              | 1725                 | 1561                   |
| julij 1928  | 1927                 | 1586             | 966                  | 1564               | 1309              | 1718                 | 1511                   |
| avg. 1928   | 1816                 | 1688             | 1158                 | 1555               | 1310              | 1728                 | 1542                   |

V toku omenjene periode so se izvršile v cenah poedinih predmetov precejšnje spremembe. Totalni indeks pa se kljub znatnemu padcu nekaterih predmetov poljedelske produkcije ni bistveno izpremenil radi dviga cen drugih predmetov. Od aprila do avgusta je padel totalni indeks na 3%. V maju je bil največji, a v juliju najmanjši. Diferenca med tema dvema mesecema je 109 poenov ali skoro 7%.

Kar se tiče poedinih grup, je, kakor v vsaki agrarni državi, tako tudi v naši, prinesla žetev padec novega blaga na pram staremu. V aprilu kaže indeks te grupe 2236, v maju pa se dviga, ker čedalje bolj primanjkuje starega blaga. V juniju znaša indeks 2025, torej padec za 345 poenov ali skoro za 15%. Tu je že začela trgovina na veliko trgovati z novim blagom, a nekatero blago (seno, zgodnje žito) se je že pojavilo na trgu. V juliju in avgustu se nadaljuje padec cen navedene grupe. Tako je znašala diferenca med cenami v maju in avgustu 544 poenov ali 23%. Detajlni podatki cen posameznih predmetov nam pričajo, odkod izvira ta razlika. Največji padec je pretrpela pšenica. Razlika med ceno starega in novega blaga znaša preko 30%. Istotako so počele padati prvotno cene pri ječmenu in senu, a so se nekoliko izboljšale v mesecu avgustu.

Pri grupi živine in in živalskih proizvodov opazimo, da so se cene v avgustu popravile. Čvrsta je tendenca in boljše



cene za svinje, jajca in živino. Od aprila do avgusta znaša razlika 6%.

Pri grupi sadja in njegovih produktov je bila tendenca slaba, ker se je računalo, da bodo slive bogato obrodile in tako cene padle. Istotako so bili povoljni izgledi za grozdje. Medtem pa je suša znatno spremenila te perspektive in je cena poskočila.

Pri grupi stavbenega materiala konstatiramo slabo tendenco in nižje cene v avgustu, ko v aprilu. Cena stavbenega materiala je padala in pri izvestnih predmetih (opeka, pesek) znaša ta padec 20 do 30%.

Grupa kolonijalnega blaga je kazala za teh pet mesecev dosti stabilno tendenco. Napram aprilu znaša dvig cen 1%.

Grupa industrijskih predmetov izkazuje dvig cen za 2 1/2%. Dvig se je opazil pri železu in predelanih kožah.

## Iz naših organizacij.

### MERKURJEV VEČERNI UČNI TEČAJI.

Trgovsko društvo »Merkur« bo otvorilo ob zadostnem odzivu s 1. oktobrom večerne tečaje v šoli na Grabnu za srbohrvaščino, nemščino, italijanščino, knjigovodstvo ter slovensko in nemško stenografijo. Tečaja za nemščino in italijanščino se bode ta letoš vabila v dveh oddelkih: a) za začetnike in b) kot višji nadaljevalni tečaj. Člani plačajo malenkostno odškodnino, dočim morajo nečlani, ako se prijavijo, postati člani. Prijave dnevno v društveni pisarni, Gradišče 17/I., med 10. in 12. uro dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. V sobotah popoldne se ne uraduje.

\* \* \*

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent Zbornice v torek, dne 2. oktobra t. l. od 8. do 12 ure popoldne v ravateljki sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasniti ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

## Trgovina.

Zunanja trgovina Avstrije. V avgustu je znašal uvoz v Avstrijo 276.6 milj. šilingov, izvoz iz Avstrije 176.8 milijonov, pasivnost torej ca 100 milijonov šilingov.

gov, največja v tekočem letu. Če izvažamo uvoz žlahtnih kovin, preostane pasivnost 80.8 milijonov šilingov. V prvih osmih mesecih je znašal uvoz 2081.6 milijonov, izvoz 1412.9 milj. šilingov, pasivnost 668.7 milijonov; lani je znašala pasivnost v prvih osmih mesecih 667.1 milijona šilingov, je bila torej približno ista kot letos.

Za poglobitev trgovskih stikov s Severno Ameriko. Generalni konzulat kraljevine v Čikagu je sporočil našemu ministrstvu inostranih del, da želi tvrdka Davis & Company, 120 South la Salle Street, Chicago, Illinois izvažati iz Zedinjenih držav Amerike v našo državo konzervirano sadje in povrtnine, poljedelske stroje in vobče vsakovrstne predmete za hišno uporabo. Obenem želi tvrdka izvažati iz naše države večje količine raznih oljnatih semen, kakor laneno seme in drugo, na kar se opozarjajo tudi naši trgovci.

Opozorilo izvoznikom v Čile. Da se prepreči prenos rastlinske bolezni, takozvane »Pirastá nubilalis«, ki je razširjena v nekaterih krajih Evrope in Severne Amerike, je čilska vlada izdala naslednjo naredbo: 1. Prepovedan je uvoz kornice v strokih ali take kornice, ki ni dobro prečiščena od slame ali strokov; 2. prepovedan je uvoz bilke, takozvane »Sorghum«, ki se uporablja za izdelovanje ščetk in metla; 3. dovoljen je samo uvoz kornice v zrnu in seme od »Sorghuma« v popolnoma čistem stanju; 4. dovoljeno bo uvažati stekleno in drugo blago, ki se zavija v slamo edino pod pogoji, ki so navedeni pod točko 5. te naredbe; 5. uvoz likerjev, vina in drugih tekočin v steklenicah, ki so zavite v slamo, se ne bo dovolil, če uvozniki ne dokažejo s spričevalom ministrstva poljeprivede izvirne države, ali kake druge kompetentne oblasti, ki jamči, da je zavoj slame bodisi steriliziran v pari najmanj skozi 15 minut pri temperaturi 115°. Ta izpričevala mora vidirati pristojni konzulat republike Čile. Naredba stopi v veljavo s 1. oktobrom t. l.

## Denarstvo.

Tudi ponoči boš lahko denar naložil. Diskontna družba v Berlinu je napravila nočni trezor, ki nudi trgovcem možnost, da naložijo denar, ki so ga prejeli v poznih popoldanskih in večernih urah, lahko tudi po uradni zaključku banke, torej tudi v ponočnih urah. Prav gotovo je, da se bo novi način nalaganja denarja povsod hitro udomačil.

## SADNA RAZSTAVA V LJUBLJANI.

Ob priliki velike razstave »Tisk«, ki bo na Ljubljanskem velesejmu od 7. do 21. oktobra, bo isti priključena tudi razstava sadja, zvezana s sadnim sejmom. Navzlic temu, da letošnja sadna letina ni posebno bogata, se je vendar posrečilo zbrati veliko množino izbranega sadja. Do sedaj so prijavljene sledeče vrste: Zgodnja zimska jabolka: ananas, zlata parmena, bellleur, pisani kardinal, bismark itd. Pozna zimska jabolka: Kanadska reneta, landsberska reneta, bobovec, mošančkar, londonski peping, boskopski kosmač, janatan, šampanjska reneta, baumanova reneta itd.

Vse sadje bo lepo, pravilno vloženo v ameriških zabojih od 20 do 25 kg.

## Industrija.

Industrija solitra. Na nekem banketu v Londonu je izjavil čilenski angleški poslanik v govoru, ki je zbudil veliko pozornost, da je čilenska vlada v zadnjem času zelo veliko storila v podporo solitrove industrije in da more ta industrija tudi v bodoče računati z vsako le možno pomočjo čilenske vlade. Zlasti zanimiva je bila izjava poslanika, da se vsled redukcije nabavnih stroškov pripravljajo nadaljne naredbe za zopetno pocenitev solitra. K sklepu je poslanik izrazil upanje, da bo prišlo do sporazuma z industrijo za pridobivanje dušika iz zraka in bi bila torej konkurenca med obema industrijama izločena. Povedal je tudi, da sta na Japonskem sklenili zveza producentov čilenskega solitra in pa znana veletvrdka Mitzui pogodbo o prodaji solitra.

## RAZNO.

Oceanski rekord. Od nekaj že parniški tekmujejo, kdo bo hitreje prišel čez Atlantik in se je pri tem tekmovalju potopila tudi ladja »Titanic«. Sedaj je napravila nov rekord v vožnji preko oceana »Mauretania«; iz Cherbourga do Newyorka je vozila 5 dni 2 uri in 34 minut. Druge ji bodo poskušale rekord izviti in tekmovalje se bo pričelo na novo.

Mednarodna kolonijalna, pomorska in flamandsko umetniška razstava se bo vršila v Antwerpnu od aprila do oktobra 1930.

Velika koncentracija avtomobilne industrije se pripravlja na Ogrskem.

Zvišanje carine na sladkor v Avstriji za enkrat še ni aktualno.

Vsodržavno organizacijo trgovstva hočejo ustanoviti v Češkoslovaški in ima tozadevno stremljenje že zelo konkretno obliko.

Svetovna razstava v Barceloni bo trajala od maja do decembra 1929. Vršijo se velikanske priprave.

Pred novim izprtjem v Poruhrju. Nemško Poruhrje je zopet pred resnim mezdinim gibanjem. Vse tri zveze kovinskih delavcev so v skupnem pisanju na zvezo delodajalcev železne industrije odpovedale z 31. oktobrom mezdni dogovor od lanskega 15. decembra. Hkrati so naznanile, da zahtevajo zvišanje mezd za 16 pfenigov na uro za vse delavske kategorije. Zveza delodajalcev se menda noče vdati in bo odgovorila najbrž z grožnjo izprtja.

Rusko-nemška filmska zveza. Kot poročajo »Izvestja«, sta se rusko sovjetska filmska družba »Mežrabpom Rus« in nemška filmska družba »Prometeus« združili med seboj v svrhu skupne izdelave in razpečevanja filmov. Združena firma se imenuje »Mežrabpom - film«. Zda izdelujejo v Berlinu svoj prvi film po nekem rokopisu Lunačarskega in Greberja. Film se imenuje »Salamander« in obsega nauke in življenje dunajskega biologa Kaemmererja, ki se je bil ustrelil kmalu potem, ko se je bil preselil v Moskvo.

Zunanja trgovina Rusije v avgustu in juliju kaže sledeče številke: eksport obkraj 62 milijonov rubljev, import v avgustu 95 milijonov, v juliju 88 milijonov rubljev; vse to čez evropske meje.

Nova propagandistična monografija »La Yougoslavie Economique — Das Wirtschaftliche Jugoslawien«. Administracija »Bankarstva« iz Zagreba opozarja, da se pripravlja nova velika izdaja propagandistične monografije »La Yougoslavie Economique — Das Wirtschaftliche Jugoslawien«, ki bo izšla koncem meseca oktobra v Parizu in Berlinu. Pri izdaji sodelujejo po poročilu »Bankarstva« najuglednejše osebnosti inozemstva. Monografija bo luksuzno opremljena in jo administracija »Bankarstva« priporoča zlasti našim industrijskim podjetjem v svrhu inseriranja. Inserati in oglasni koncepti morajo biti napisani s pisalnim strojem v francoskem, nemškem ali angleškem jeziku in jih je dostaviti neposredno administraciji »Bankarstva« v Zagrebu, ki ima izključno zastopstvo te izdaje v naši državi.

Ivan Hribar:

## Moji spomini.

Čuvši to, stopim v voz ter se peljem k frančiškanskemu mostu. Ondi najdem oddelk vojaštva, ki je zapiral dohod k Pogačarjevemu drevoredu. Stopim z voza ter častnika, ki je poveljeval temu oddelku, vprašam potem, ko se mu predstavim, kdo je dal povelje za streljanje.

»Jaz,« odgovori mi le-ta razburjeno.

»S kakošno pravico ste to storili?«

»S pravico, katero mi dajejo ti-le predpisi« in pokaže mi neko knjigo, ki jo je držal v rokah. Tistokrat ni bilo časa vpraševati, kakšna knjiga in kake predpisi so to, a pozneje sem izvedel, da je mož imel vojaški reglement v roki. Razplel se je med nama kratek pogovor, v katerem sem mu očitil, da ni imel pravice orožja rabiti ter ga še posebej vprašal, če je obvestil o svojem koraku tisto noč službujočega okrajnega komisarja Mathiasa. Častnik mi je ošabno odgovoril: »Sam sem si dal pravico. Meni nima nikdo ničesar ukazovati. Svojega oddelka sem poveljnik jaz.« Na to mu kratko odgovorim, da se bo o stvari že še govorilo, da pa nimam nikake volje spuščati se z njim v kako razpravljanje.

Sedaj sem šel iskat okrajnega komisarja Mathiasa. Ko na klic pride mi po frančiškanskem mostu nasproti. Ves preplašen pove mi, da je onega častnika, o katerem je vedel, da se pripravlja za oster nastop, svaril in ga rotil, naj ne da ukaza za streljanje, ali le-ta mu je odgovoril: »Vi mi nimate ničesar zapovedovati.« Takoj tistokrat mi je šinila v glavo misel, da je bilo v onem dopoldanskem posvetovanju pri deželnem predsedniku, katero se je vršilo v moji nenavzočnosti, morebiti sklenjeno za odstrašujoče svarilo oddati salvo v občinstvo. Drugi dan sem to svoje domnevanje z vsemi okoliščinami, ki so me pripravile do tega sklepa, naznanil notranjemu ministru Haerdltu. Tudi sicer sem podal notranjemu ministerstvu obširno poročilo o dogodkih, kjer sem navel zlasti vse to, kar se mi je glede povečini nepotrebnega nastopanja vojaštva potrebno zdelo.

Ministrstvo poslalo je moje poročilo deželnemu predsedniku ter je zahtevalo, naj se takoj opraviči.

Baron Schwarz me je, ko je dobil to pismo, poklical ter mi je z jokavim glasom zatrjeval, da se kaj tacega, kakor jaz domnevam, v onem dopoldanskem posvetovanju pri njem ni sklepalo. Dejal mi je: »Poglejte me vendar, ali sem res tak, da bi bil v stanu naročiti prelivanje krvi? Prosim Vas, umaknite svoje očitanje, katero ste poslali na Dunaj in glejva, da skupno vzdrživa znanprej red v mestu.« Njegova izredna potrnost dala mi je povod, da sem res njegovi želji ustregel ter v posebnem pismu, čegar besedilo je vsled moje nepopustljivosti dalo povod za dolgotrajna pogajanja, preklical ono svoje domnevanje.

29./XII. 1913.

21. september bil je zelo žalosten dan. Koj zgodaj zjutraj pojavile so se čisto spontano na mnogih hišah črne zastave. Do 10. dopoldne pa ni bilo skoraj že nobene hiše, ki bi ne bila imela take zastave. Še celo nemški in nemškutarski hišni posestniki so, kakor se je kasneje doznalo, iz strahu pred razburjeno množico, razobesili na svojih hišah črne zastave.

Tiste dni uradovale sem podnevi in ponoči. Komaj sem vjel vsako noč po dve do tri ure za spanje. Treba je bilo namreč dajati naročila za vzdrževanje reda. Policijski uradniki mestnega magistrata in deželne vlade so si pri moji pisarni takorekoč podajali kljuko. Moral sem se pa tudi voziti po mestu, da vidim kakšno je razpoloženje in da mirim.

Poleg tega sem pa narekoval obširna poročila na ministersko predsedstvo in na ministerstvo za notranje zadeve. V teh poročilih sem naslikal stvari tako, kakor so se vršile.

Proti 11. dopoldne bilo mi je naznanjeno, da hodi po mestu nekaj mladih ljudi od trgovca do trgovca, ki zahtevajo, naj se odpravijo vsi nemški napisi. Poročalo se mi je, da je sicer občinstvo že samo začelo odstranjevati nemške napise, da je pa vendar nekaj takih trgovcev in obrtnikov, ki se nočejo ločiti od nemških, odnosno od dvojezičnih napisov. Slišal sem, da hodi nekaj agitatorjev po mestu z barvo in čopičem ter da zamazujejo nemške napise. Kakor se mi je reklo, godilo se je to večinoma z dovoljenjem trgovcev in obrtnikov. Le kjer takega dovoljenja niso mogli doseči — sporočili so mi — da ravnaajo samolastno.

Meni je bila ta vest jako nevšečna. Saj sem samo čakal, da Ljubljana dobi samo slovenske ulične napise, da potem glede na to okolnost začnem vplivati na trgovce in obrtnike, ki so imeli še dvojezične napise, v tem smislu, da odstranijo nemške napise popolnoma ali pa, da vsaj slovenske postavijo na prvo mesto. Dotistihdob je bilo namreč v Ljubljani dokaj samonemških, pa tudi dokaj tacihih napisov, na katerih je slovenščini bilo odkazano podrejeno mesto. Govoril sem o tem že z nekaterimi trgovci, in vsi so mi obljubili, da moji želji ustrezajo. Sedaj pa je naenkrat prišel iz občinstva samega teror, o katerem sem vedel, da ne bo imel dobrih posledic in da se to, kar se z njim doseže, tudi trajno ne vzdrži.

Naročil sem zato policiji, naj zabranjuje vsako silo. Sam sem se pa peljal po mestu, da vidim, kaj in kako se godi. Ravno se pripeljem mimo Kastnerjeve prodajalnice na Dvorskem trgu, ko so neki ljudje sneli samonemški napis iznad prodajalnice ter ga nesli po Dvorskem trgu na dvorišče Kastnerjeve hiše. Julij Elbert, solastnik Kastnerjeve trgovine, stal je pred prodajalnico, ko sem se mimo peljal ter mi je nekaj klical, česar pa nisem razumel. Pač pa sem v naglici stopil takoj z voza ter hitel v »Narodno kavarno« k telefonu naročiti osrednjej stražnici, naj takoj pošlje patruljo, da aretuje tiste, ki so napisno tablo sneli.

Po obedu prišel je k meni na magistrat dr. Majaron. Naznanil mi je, da meščanstvo želi sestaviti izmed sebe poseben odbor v ta namen, da mestno policijo podpira pri vzdrževanju reda. Vprašal me je, če to odobravam. Odgovoril sem mu, da se za svojo osebo s tem strinjam in da bom le hvaležen, ako meščanstvo skrbi samo, da se vzpostavi zopet red in mir; da pa ne vem kacega mnenja bo deželni predsednik.

Le-ta se je, ko sem mu šel poročat, spočetka res protivil takemu odboru. Navsezadnje pa je v njega sestavo privolil, češ, da je sedaj glavna stvar, da že res enkrat v mestu zavlada mir.

Dotični odbor je torej stopil v akcijo. Zastopani sta bili v njem obe narodni stranki. Člani odbora imeli so za znak belo-modro-rdeče pasove okoli leve roke.

(Dalje pribodnjih.)



## GOSPODARSKE VESTI.

Nazadovanje nemške konjunktura se je v raznih panogah že ustavilo. Tudi nemški zavod za raziskovanje konjunktura pravi, da pričetek močnejšega konjunktura nazadovanja ni verjeten.

Mesto Danzig se bo moralo za svojo pozicijo težko boriti. Zopet beremo o velikem zanimanju tvrdk, ki so eksportirale doslej preko Danziga, za poljsko konkurenčno pristanišče Gdynia.

Tudi Royal Dutch, znana petrolejska tvrdka, bo pričela s proizvodnjo dušika iz zraka.

Obrestne mere v Ameriki pred predsedniškimi volitvami ne bodo dvignili. Tako je povedal državni tajnik Mellon.

Nemški jekleni trust bo dobavil za Jugoslavijo najprvo 130 modernih lokomotiv. Glej članek o posojilu 100 milijonov mark za Jugoslavijo. Posojilo se bo pozneje še povečalo.

Rotacijski papir na Balkanu bodo prodajale odslej naprej le češkoslovaške in avstrijske tovarne, nemške ne več. Tako so sklenili na sestanku zastopnikov Nemčije, Češkoslovaške in skandinavskih držav v Berlinu.

Evropski kartel tračnic je zboroval v Parizu. Beremo, da so dvignili ceno za dva in pol šilinga pri 1 toni.

Angleška poštna uprava je naročila v Nemčiji za 1.200.000 mark brzojavne žice. Nemške ponudbe so bile izdatno pod angleškimi.

Sladkorna kampanja na Ogrskem se je pričela te dni. Ogrski prodaja sladkorja zelo skrbi, ker je v deželi še 1500 vagonov starega sladkorja, ki čaka na izvoz.

Continental Illinois Company se imenuje nova velika emisijska banka v Chicago, ustanovljena s kapitalom 20 milijonov dolarjev.

Francoske delniške družbe prehajajo k zlatim bilancam.

Novo tovarno umetne svile so zgradili v Severni Karolini v Ameriki. Stala je deset milijonov dolarjev, zaposluje pa 5000 delavcev.

Mednarodni sindikat cinka bo zboroval sredi oktobra v Bruslju. Gre za še bolj ozko sodelovanje v poštev prihajajočih tovarnih cinka in zlasti za nov poskus, da se dobijo smernice za splošno mednarodno oblikovanje cen na trgu cinka.

Avtomobilov v Nemčiji je bilo 1. julija t. l. 953.000; od njih je bilo osebnih avtomobilov 251.000 in motorjev, ki so v gornjem številu všteti, 438.000. Te dni je menda dosežen milijon.

Bombaževi pridelek v Ameriki cenijo zadnja poročila na 14.250.000 bal do 14.500.000 bal.

Mednarodna konferenca umetne svile Viscosa se je vršila te dni v Berlinu. Sklenili so, da bodo obstoječe prodajne pogoje obdržali še naprej. Trg hočejo še bolj stabilizirati (to se pravi: cene zvišati) ter v konvenciji združene tovarne še bolj spojiti.

Premogovni prodajni kartel ustanavljajo v Belgiji.

Revizijo rumunske carinske tarife je pristojna komisija pred kratkim končala. Sedaj pride tarifa pred trgovske zbornice in druge interese, da se izjavijo o nji. Na njeni podlagi bo sklenila Rumunija nekaj novih trgovskih pogodb.

Poljski premog prodira čimdalje bolj in je strah Angležev pred njim upravičen. V zadnjih dneh je sklenila Poljska zopet dve veliki premogovni dobavi, eno v Latvijo, eno na Finsko.

## TRŽNA POROČILA.

Zopetni dvig cen bakra. O »stabilizacijski« politiki bakrenega kartela smo že govorili; namesto da bi cene stabiliziral, kot je bil prvotni namen, jih pri vsaki le mogoči priliki dvigne. Tako beremo sedaj. Potem ko je pred tednom dni mednarodni kartel bakra zvišal na evropskem kontinentu ceno elektrolitnega bakra na 15¼ pence za angleški funt, je postalo povpraševanje po bakru iz skrbi po nadaljnjem zvišanju zelo živahno in je mogel kartel prodati vse producirane zaloge. V izrabi tega ugodnega položaja je kartel te dni ceno zopet zvišal, na 15½ pence, tako da je sedaj evropska cena nad ameriško pariteto. Ker je tudi v Ameriki kupčija zelo obsežna, pričakujejo tudi tam zvišanje cene za elektrolitni baker.

Dvig cen za bencin in petrolej na Ogrskem. Ogrske petrolejske rafinerije in importne tvrdke so v zadnjih dneh ceno bencina na novo zvišale, in sicer za tri filerje pri litru na 48 filerjev. 1. septembra je znašala cena še 42 filerjev, tako da je poskočila v par dneh za 15 odstotkov. Rafinerije se izgovarjajo z visokimi petrolejskimi cenami v Rumuniji — od tam dobivajo surovo nafto — in da je treba torej cene prilagoditi. V strokovnih krogih kroži vest, da bodo v bodočih dneh cene zopet narasle. Krogi konsumentov protestirajo proti

zvišanju nevidnega kartela rafinerij in importerjev in bodo organizirali boj proti rafinerijam.

## DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe glede dobave železne pločevine, angleškega cina, žičnikov in 15.000 komadov spon za prage. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.) — Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 5. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov verig za ročice; do 6. oktobra t. l. glede dobave elementnih cevi; do 10. oktobra t. l. glede dobave nosilnih vzmeti. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave materiala za gornji ustroj sistema »M. A. V.«; dne 12. oktobra t. l. glede dobave mehkega gradbenega lesa. — Dne 11. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje prevoza materiala od postaje Zelenika do postaje Plavnica; dne 12. oktobra t. l. glede dobave pisarniškega materiala in usnatih torb. — Dne 13. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave gradbenega lesa. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 12. oktobra t. l. se bo vršila pri Upravi Dravskega intendantskega slagališta v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 70 kotlov za poljske kuhinje. (Pogoji so na vpogled pri omenjeni upravi.)

## R. WILLMANN

STROJNO PODJETJE

### LJUBLJANA, SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa. Prevzema projektiranje in opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje.

# VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higiensko najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

## VELETRGOVINA

## A. ŠARABON

v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

raznoversno žganje, moko in deželne prideleke. - Raznoversno RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

## TISKARNA MERUR

TRG-IND. D. D.

Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23.

Telefon 2552.

Se priporoča za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča dela. — Lastna knjigovoznica.

## „ČEHOSTAKLO“

Podružnica v Ljubljani. Centrala v Beogradu.

Tovarniška zaloga stekla.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo tovarne Akc. spol. Prvni česka sklarna, Kyjov, Č. S. R.

Pisarna in skladišče:

LJUBLJANA, Komenskega ulica šte. 20

Brzojavke: Čehostaklo Ljubljana Telefon 31-40

Dobavljamo:

|                                              |                                          |
|----------------------------------------------|------------------------------------------|
| Vse vrste medicinskih steklenic              | Steklenice za vkuhanje spec.             |
| Lončke iz stekla in porcelana                | Patent »Duplex«                          |
| Parfemske steklenice                         | Steklenice za deso »Patent« in »Soxhlet« |
| Steklenice za prah z zamaškom                | Steklenice za med in marmelado           |
| Steklenice za olje v vseh oblikah            | Steklenice za lak in apreturo            |
| Steklenice za likerje vseh vrst              | Steklene strešnike vseh oblik            |
| Steklenice za konjak in rum                  | Steklene plošče za tlakovanje            |
| Sifonske steklenice                          | Slevert skodelice za foto                |
| Steklenice za pokalice in limonado (Sinalco) | Akvaria in akumulatorsko steklo          |

Demižoni in baloni. — Cevi i. t. d.

## Malinovec

zajamčeno pristne, izborne kakovosti, izdelan samo iz pravih gorskih malin, kakor tudi neoslajen MALINOV SOK (Succus), prodaja v vsaki množini po zmernih cenah tvornica

„ALKO“

družba z o. z. LJUBLJANA, Kolizej.

## C. MENARDI

Komisija in import kolonijalnega blaga. Zaloga marsejskega mila „HERKULE“. LJUBLJANA Trubarjeva ul. 2 Brzojavni naslov: MENARDI

Telefon Interurban šte. 2062

# Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzojavke: Kredit Ljubljana — Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menik ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.